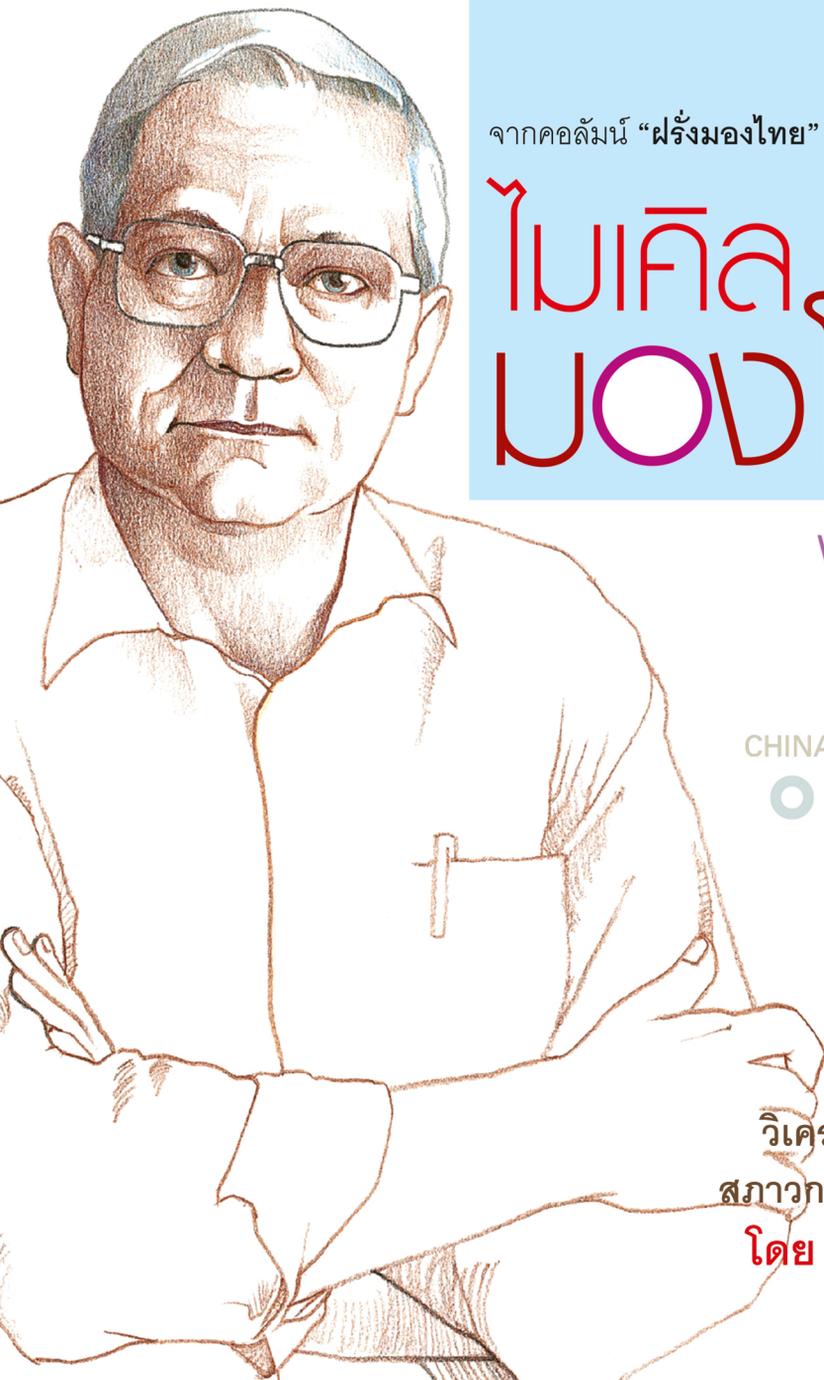

ENGLAND

จากคอลัมน์ “ฝรั่งมองไทย” ในมติชนสุดสัปดาห์

ไมเคิล ไรท มองโลก

พิมพ์ครั้งที่ ๒

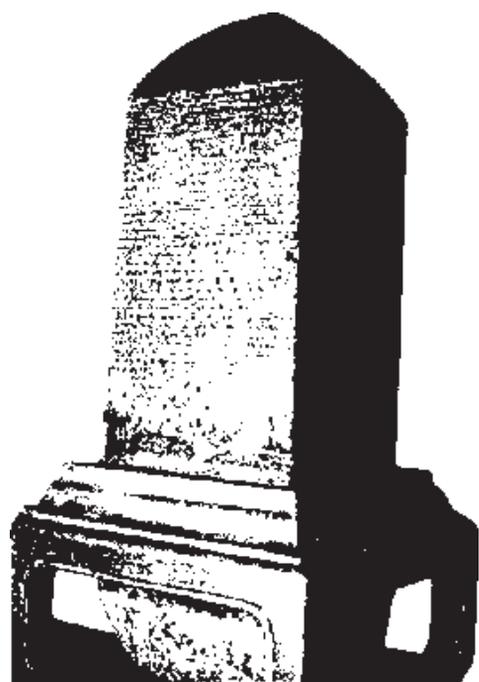
CHINA

THAILAND

วิเคราะห์ วิพากษ์
สถานการณ์รอบโลก
โดย ไมเคิล ไรท

ไมเคิล ไรท มองโลก

ไมเคิล ไรท เขียน

กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์มติชน
๒๕๔๙

ชุดสารคดี

ไมเคิล ไรท มองโลก • ไมเคิล ไรท

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, มิถุนายน ๒๕๔๙

ราคา ๑๑๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ไรท ไมเคิล.

ไมเคิล ไรท มองโลก. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๔๙.

๑๙๒ หน้า : ภาพประกอบ.

1. ไรท, ไมเคิล--ความคิดเห็น--การเมืองไทย--การเมืองต่างประเทศ

I. ชื่อเรื่อง

928.41

ISBN 974 - 323 - 734 - 8

- ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : สุชาติ ศิริสุวรรณ • ผู้ช่วยผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประยงค์ คงเมือง
- บรรณาธิการบริหาร : ปานบัว บุญปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : ศิริพงษ์ วิทย์วิโรจน์
- หัวหน้ากองบรรณาธิการ : กานี่ ลอยเกตุ • ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ศิริธาดา กองภา
- พิสูจน์อักษร : สุวรรณ พันธุ์ศรี • คอมพิวเตอร์กราฟิก : อรอนงค์ ดุสติ
- ออกแบบปก-ศิลปกรรม : ประภาพร ประเสริฐโสภา • ประชาสัมพันธ์ : กมลทิพย์ ธนะกิจรุ่งเรือง

สำนักพิมพ์มติชน • www.matchonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๓๓๕ โทรสาร ๐-๒๕๘๙-๕๘๑๘

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์ดี บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒

พิมพ์ดี : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๗/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี ๑๑๒๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๔-๒๑๓๓, ๐-๒๕๘๒-๐๕๙๖ โทรสาร ๐-๒๕๘๒-๐๕๙๗

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๘๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๐๕, ๓๓๐๖ โทรสาร ๐-๒๕๘๐-๐๕๕๘

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co.,Ltd. 12 Tethsabannaruem Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	๗
คำนำผู้เขียน	๘
ประวัติศาสตร์ปัญญา	
ปัญหาระหว่างตะวันตกและตะวันออกกลาง :	
การเปิดและปิด “ประตูสงสัย”	๑๓
ประวัติศาสตร์ปัญญา	
ตะวันตก-ตะวันออกกลาง พุดกันไม่รู้เรื่อง)จริงหรือ?	๒๐
“คู่มือวัยใส” ไทยเป็นพุทธหรือฝรั่งกันแน่?	๒๖
ใครเป็นเจ้าของประวัติศาสตร์? ฝึหรือคน?	๓๖
ถาม : “ทำไมตะวันตกกับโลกมุสลิมพุดกันไม่รู้เรื่อง?”	
ตอบ : “อิสราเอล”	๔๑
ความเจ็บปวดของปัญญาชนปัจจุบัน	๔๗

ไม่เคิล ไรท ลูกขึ้นตะเบ๊ะธงชาติ	๕๑
การประชุมสุดยอดมหาเทพสภา (๑)	๕๘
การประชุมสุดยอดมหาเทพสภา (จบ)	๖๓
ปัญญาชนเมืองไทยสำคัญไฉน?	๖๘
ผมละอาย : I am ashamed	๗๒
คนไทยกับภาษาอังกฤษอีกแล้ว	๗๖
ไม่เคิล ไรท ขอวิทยาทาน	๘๓
ศิลาจารึกหลักที่ ๑ : ทำไมบางท่านเห็นการศึกษาใหม่	
“เป็นพิษในไส้, เป็นภัยต่อชาติ”?	๘๙
เครื่องแต่งกายสำคัญไฉน? (๑)	๙๕
เครื่องแต่งกายสำคัญไฉน? (๒)	๑๐๒
ในยุคทุนนิยมนักบุญมีราคา	๑๐๘
รายงานการประชุมของสหเทพสภา	๑๑๔
สยามและญี่ปุ่นในยุคการเปลี่ยนแปลง	๑๑๙
การศึกษาแบบอาณานิคมและการปฏิรูป	๑๒๕
ปาฏิหาริย์มหัศจรรย์ศิลาจารึกหลักที่ ๑	๑๓๒
ขอคุยกับใครๆ เรื่องการถอดรื้อกันหน่อย	๑๓๗
The Lort of the Rings : วิเคราะห์โดยไม่เคิล ไรท	๑๔๔
ขอคุยกับ พ.ต.ต.บุญจิตต์ พันธุ์จินดาหน่อย	๑๕๐
จารึกหลักที่ ๑ แต่งในสมัยพ่อขุนรามไหม?	
มหาบุรุษเท่านั้นนำไทยได้หรือ?	๑๕๘
Anna and the King of Siam กัลยาณมิตร?	๑๖๕
กว่าจะเข้าใน ร.๔ กับหมอบรัดเลย์	๑๗๔
คำเขียนไทยควรผูกประโยคใหม่?	๑๘๐
คำสารภาพของนักจักรวรรดินิยม (อีแอบ) :	
Confessions of a Closet Imperialist	๑๘๖

คำนำสำนักพิมพ์

ไมเคิล ไรท มองโลก เป็นการรวมบทความจากคอลัมน์ **ฝรั่งมองไทย** โดยไมเคิล ไรท ซึ่งนับว่าเป็นอีกหนึ่งคอลัมน์ยอดนิยมของมติชนสุดสัปดาห์

ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้อ่าน ซึ่งชื่นชอบวาทะอันคมคายของ ไมเคิล ไรท ที่เสียดสี วิพากษ์ ถากถางได้อย่างถึงพริกถึงขิง และการมองโลกตามแบบฉบับ ไมเคิล ไรท

ไม่เพียงแต่รอบรู้เรื่องตะวันตก แต่ยังเป็นฝรั่งที่มองไทยและภูมิภาคเอเชียอย่างทะลุปรุโปร่ง

ทำให้เราได้เห็นโลกในมุมกว้าง ทั้งแง่เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประวัติศาสตร์

เป็นการมองและขบคิดเพื่อเข้าถึงแก่น

เป็นการมองและวิเคราะห์เพื่อให้เห็นปัญหา

และเป็นการมองอย่างมีวิสัยทัศน์เพื่อก่อเกิดปัญญา

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้เขียน

พ่อแม่ผมเกิดในสมัย ร.๕ ตอนปลาย ในยุคแห่งความแน่นอน (Age of Certainty)

- ใครๆ รู้จักฐานันดรของตนว่าเป็นผู้ดีหรือสามัญ

พระศาสนาตอบปัญหาตีหัว ไม่ต้องสงสัย

จักรวรรดิอังกฤษครองโลกอย่างมั่นคง ไม่มีวันสิ้น ฯลฯ

ผมเกิดพร้อมๆ กับสงครามโลกครั้งที่สอง (แต่ผมไม่ได้เป็นสาเหตุศึก) แล้วโตขึ้นมาหลังสงครามซึ่งเป็นยุคแห่งความไม่แน่นอน (Age of Uncertainty) หรือที่เรียกกันติดปากว่า “โพสต์ (ต่างๆ นานา)” เช่น Post-War, Post-Colonial, Post-Traditional, Post-Modern, Post-Industrial, Post-Western ฯลฯ ทั้งนี้ หมายความว่า เราอยู่ “หลัง” หรือ “เลย” ยุคที่มีคำตอบตายตัวสำเร็จรูปสำหรับปัญหาทุกประการ

ยุคแห่งความไม่แน่นอนนี้ มันไม่น่ารัก ไม่น่าสบายใจครับ มัน

น่ากลัว คล้ายกับที่เราหลงทางในทะเลทรายโดยไม่มีเข็มทิศและแผนที่
เก่าๆ ใช้ไม่ค่อยได้ อย่างไรก็ตาม ใครที่เป็นผู้ใหญ่ย่อมทำใจตรึกรอง
หาคำตอบและทิศทางที่ถูกต้องอย่างสุจริตและกล้าหาญ

ผมเห็นว่าเพื่อนคนไทยจำนวนมาก ย่างเข้ามาในแดนสนธยาแห่ง
ยุคสงสัย (Age of Doubt) นี้ จึงเขียนบทความแนวเสรีนิยมลง *มติชนสุด
สัปดาห์* เป็นระยะๆ

ผู้อ่านบางท่านมีแง่ใจเขียนจดหมายแสดงความเห็นด้วย และขอ
ให้รวบรวมเป็นเล่ม จึงจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาบันทึกบทความจากปี
๒๕๔๕-๒๕๔๖ สมองความปรารถนาดี

อนึ่ง ยังมีผู้อ่านบางท่านอ่านผมแล้วอารมณ์เสีย...ผมขอแนะนำ
ท่านว่า “ไมเคิล ไรท” ไม่ได้เป็นวิชาบังคับหรือครบ หากท่าน
ไม่ชอบแล้วจะอ่านบทความของผมทำไม ชวนให้อ่านนักเขียนที่
น่ารักกว่าผม ท่านจะได้มีจิตสุขสำราญ ไม่เสียอารมณ์เปล่าๆ

ไมเคิล ไรท

ไม่เคิล ไรท
มองโลก

ประวัติศาสตร์ปัญญา
ปัญหาระหว่างตะวันตกกับตะวันออกกลาง :
การเปิดและปิด “ประตูลงสัย”

.....
: Things fall apart; the centre cannot hold;
: Mere anarchy is loosed upon the world
: The blood-dimmed tide is loosed, and everywhere
: The ceremony of innocence is drowned;
: The best lack all conviction, while the worst
: Are full of passionate intensity.
:
: จาก *The Second Coming* ของ W.B.Yeats
:

ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ล้วนแต่สืบทอดจากศาสนา
ยิวที่มีพ่ออับราฮัม/อิบราฮีม เป็นต้นตระกูล และมีโมเสส มูซ่า
เป็นผู้กำหนดหลักสังคมและวัฒนธรรม (Culture Hero)

อย่างไรก็ตาม ศาสนาคริสต์โตขึ้นมาในโลกตะวันตก (กรีก-โรมัน)
ขณะที่ศาสนาอิสลามโตขึ้นมาในทะเลทรายอาหรับ จึงเริ่มมีลักษณะต่าง

กันตั้งแต่ต้น

เช่น ศาสนาคริสต์พัฒนาความเข้าใจพระผู้เป็นเจ้าว่ามีสามภาค (พระบิดา, พระบุตร และพระจิต) ตามความคิดกรีก-โรมัน และพระบุตร (พระเยซู) อวดารลงมาดำเนิน “ฐานะ” ของพระบิดาในประวัติศาสตร์มนุษย์

ในทางตรงกันข้าม ศาสนาอิสลามได้รักษาความเข้าใจของชาวยิวเกี่ยวกับพระผู้เป็นเจ้าอย่างซื่อสัตย์มากกว่าว่า เป็นองค์หนึ่งองค์เดียวไม่มีสอง (หรือสาม), ไม่มีพระมเหสี (หรือพระมารดา) และไม่มีพระบุตร

ในระยะเวลาประมาณ ๕๐๐ ปี ระหว่างพระเยซู อีซา กับพระนาฟี มุฮัมมัด, ศาสนาคริสต์ได้กลายออกจากยิวไปมาก ใน ค.ศ.ว.ที่ ๗ ที่พระนาฟีมุฮัมมัดประกาศอิสลามเพื่อปฏิวัติ ปฏิรูปสังคมเถื่อน (Jahiliyyah) ของชาวอาหรับ

ศาสนาคริสต์เริ่มครอบคลุมนยุโรปส่วนใหญ่แล้ว และกลายเป็นหลักการหรือเครื่องมือในการปกครองแผ่นดิน

สมัยกลาง

ในระยะเวลาประมาณ ๑,๐๐๐ ปี (ราว ค.ศ.ว.ที่ ๖-๗ ถึง ๑๕-๑๖) ยุโรปเข้า “ยุคมืด” (Dark Age) พระศาสนาจักรใหญ่ (ที่กรุงโรมและกรุงคอนสแตนติโนเปิล) ต่างประกาศห้ามความคิดเสรี, สงสัย หรือค้นคว้า

ความคิดความเชื่อทั้งหมด (ไม่ว่าจะเกี่ยวกับพระผู้เป็นเจ้า, ศีลธรรมหรือแม้กระทั่งธรรมชาติ) จะต้องประกาศออกมาจากศูนย์กลาง ใครไม่เชื่อต้องเผาทั้งเป็นในฐานะขบถ

สังคมและวิทยาศาสตร์ตะวันตกจึงจอดนิ่งไปช้านาน

ในระหว่างสงครามมหากางเขน (Crusades ราว ค.ศ.ว. ๑๑ ถึง ๑๓) นักปราชญ์ที่ติดตามกองทัพยุโรปในการรุกรานตะวันออกกลางต่างตกตะลึงที่พบสังคมอันดีงามซึ่งมีวิถีชีวิตดีกว่ายุโรปอีกมาก ไม่ว่าจะด้วยอาหารการกิน, การแต่งกาย, เครื่องดนตรี, กฎหมาย, การแพทย์ ฯลฯ

ที่สำคัญที่สุดคือ ชายมุสลิมได้รักษาหนังสือปรัชญาและวิทยาศาสตร์ของกรีกที่ชายยุโรปลืมไปเสียมานานแล้ว

ในระบะเวลาดังกล่าวนี้ (ราว ค.ศ.ว.ที่ ๗ ถึง ๑๕) ชาวมุสลิมในตะวันออกกลางได้แยกแยะระหว่างความรู้เกี่ยวกับพระเจ้า (ในอัล-กุรอาน) และความรู้ทางโลก จึงพร้อมใจส่งเสริม Ijtihad หรือ “การศึกษาเสรี” ซึ่งนำไปให้วัฒนธรรมอิสลามเป็นวัฒนธรรมชั้นนำในโลกสมัยนั้น ดูเหมือนกับว่าในสมัยกลางสังคมมุสลิมมีความไว้วางใจในตนเองสูงจึงกล้าให้เสรีภาพสูงและยังคุ้มครองสิทธิของชาวยิวและชาวคริสต์ที่อยู่ในบ้านเมืองมุสลิม ในทางตรงกันข้าม สังคมคริสต์ยุคนั้นดูเหมือนจะสืบทอดการปกครองแบบเผด็จการจากจักรวรรดิโรมันจึงกระที่บปราบปรามทุกสิ่งทุกอย่างที่ไม่สอดคล้องกับอำนาจของศาสนาจักร ด้วยการส่งเสริมหลัก Ijtihad โลกอิสลามจึงก้าวหน้ามากกว่าคริสต์จักร (Christendom) ไกลลิบลัว แต่แล้วใน ค.ศ.ว.ที่ ๑๕ บรรดาคัมภีรจารย์ (Ulema) ฝ่ายสุหนี่ได้ประกาศการ “ปิดประตู Ijtihad” ห้ามคิดห้ามเขียนความใหม่ ให้เชื่อทุกสิ่งทุกอย่างที่โบราณจารย์สอนไว้สมมุญณ์แล้ว

Renaissance

ไม่น่าเป็นการบังเอิญที่การประกาศ “ปิดประตู Ijtihad” ในโลกอิสลามนั้นเกิดพร้อมกับงานของ Galileo ที่เท่ากับเป็นการประกาศ “เปิดประตูการค้นคิดเสรี” ในโลกตะวันตก

ตั้งแต่ Galileo แสดงว่าลูกโลกไม่ได้เป็นศูนย์กลางของจักรวาล ชาวตะวันตกเริ่มพัฒนาศิลปวิทยาอย่างไม่เคยมีมาก่อน นักคิดเสรีในตะวันตกคนแล้วคนเล่าเปิดประตูขึ้นแล้วขึ้นเล่า, ในขณะที่บรรดาศาสนาจารย์ฝ่ายคริสต์จักรต่างถอยทัพ ปิดประตูตั้งบัง! แต่กุญแจขึ้นสนิมเสียแล้ว ประตูจึงอ้าอยู่และบานประตูแกว่งไปมาดังเอี๊ยดๆ! ในสายลม

ในระบะเวลาเดียวกันที่ตะวันตกกำลังเปิดประตูความคิดค้นคว้า

เสรี ฝ่ายศาสนาดารุญมุสลิมได้ประกาศ “ปิดประตู Ijtihad” จึงถอยหลังเขาไปในอดีตและไม่อาจสร้างสรรค์ความคิดใหม่ได้จากฐานะผู้นำโลกด้านศิลปวิทยา บรรดาบ้านเมืองมุสลิมกลายเป็นประเทศโลกที่สามและเป็นเหยื่อที่โลกตะวันตกอาจจะเขมือบตามใจชอบ

อย่างไรก็ตาม ในบทความนี้ผมไม่สนใจจะติดตามความล่มสลายของจักรวรรดิมุสลิมเก่า เพราะมีนักประวัติศาสตร์ดีๆ เขียนมาแล้ว ผมยังไม่สนใจประวัติการตั้งรัฐอิสราเอลที่โลกตะวันตกอุปโลกน์ขึ้นมา เพื่อคุมแหล่งน้ำมันในตะวันออกกลาง (และเพื่อชดใช้บาปที่ตะวันตกสร้างไว้กับชาวยิวในเยอรมันเมื่อครั้งพรรคนาซีเป็นใหญ่) และเพื่อสนองคำทำนายในพระคัมภีร์เก่า เรื่องนี้มีคนเขียน (และโกหก) มากมาช้านานแล้ว

ในบทความนี้ ผมต้องการวิเคราะห์ปัญหาทางปัญญาของชาวมุสลิมและชาวคริสต์ในสมัยปัจจุบัน ผมจึงขอมองข้ามปัญหาทางการเมืองที่เกิดในตะวันออกกลางจากจักรวรรดินิยมอังกฤษ, ฝรั่งเศส, ยิว และอเมริกัน

และจะขอเจาะเฉพาะปัญหาที่เกิดจากการเปิด/ปิดประตูปัญญา

ปัจจุบัน

การเปิดหรือปิด “ประตูปัญญา” (Ijtihad) ย่อมมีผลในทางลบและทางบวกได้ทั้งนั้น ในการเปิด/ปิดประตูนี้ โลกอิสลามและโลกตะวันตกได้ประสบความสำเร็จและความพ่ายแพ้ต่างๆ กันแต่พอๆ กัน

ประสบการณ์ในโลกมุสลิม

ตั้งแต่ศาสนาดารุญมุสลิม (ส่วนใหญ่?) ตัดสินใจ “ปิดประตู Ijtihad” ใน ค.ศ.ว.ที่ ๑๕ ปัญญาชนชาวมุสลิมเองต่างยอมรับว่าตะวันออกกลางเสียความเป็นเลิศในการคิดค้นคว้าในวิชาแทบทุกแขนง “การปิดประตู” เป็นการตีไซ้ตรวนทองใส่ปัญญา

อย่างไรก็ตาม ผมอิจฉาชาวมุสลิมที่ปิดประตูแล้วมีโลกทรรศน์และ

แผนผังสังคม, แผนผังชีวิตที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน, แน่นนอน, ชัดเจน และ นำศรัทธา ซึ่งชาวคริสต์ไม่มี (นอกจากจะเป็นคนที่ไม่สนใจเรื่องความดี, ความงาม และความจริง)

ปัญหาใหญ่ที่เกิดจากการระงับปัญญาเสรี (Ijtihad) และพึ่งพา เฉพาะพระคัมภีร์ (แม้จะเป็นพระวาจาของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าก็ตาม) คือประตู ปัญญานั้นปิดไม่ได้จริง ท่านศาสนาจารย์สามารถระงับได้เฉพาะการถกเถียงด้วยเหตุผล (Rational Discussion) แต่ไม่อาจจะห้ามปรามไม่ให้ชาว มุสลิมตีความพระคัมภีร์ตามปัญญาดีหรือร้ายของตน

ผลก็คือผู้มีใจผูกฝอองบริสุทธิ์อ่านพระคัมภีร์แล้วเห็นความสง่างาม, ความเมตตา และความยุติธรรมของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า

ในขณะที่คนใจเคืองใจร้ายเห็นเป็นไบอานุญาตจากสรรพสวรรค์ให้ กระทำการข่มขืนข่มเหงตามใจชอบ

ปัญหาใหญ่คือ ทั้งสองฝ่ายพูดกันไม่รู้เรื่อง เพราะต่างไม่ยอมรับ หลักการ Ijtihad หรือความคิดอิสระ (Independent Reasoning) ความคิด

ของชาวมุสลิม (โดยมาก) ถูกหมักอยู่ในเสื้อรัด (Straight Jacket) ที่ตื้นให้ หลุดได้ยาก

ประสบการณ์ในโลกคริสต์

ชีวิตปัญญาในโลกตะวันตก (ที่เลิกเรียกกันเองว่า “โลกคริสต์” หรือ Christendom มาช้านานแล้ว) เป็นคนละเรื่องเดียวกัน

ตั้งแต่นักปราชญ์ในตะวันตกเริ่มแย้มประตูความคิดเสรีใน ค.ศ.ว. ที่ ๑๕ ตะวันตกพุ่งหน้าด้วยวิชาการและเทคโนโลยีอย่างไม่เคยมีมาก่อน จนสามารถคุมโลกได้เกือบทั้งหมด

ในขณะที่เดียวกันพระศาสนาจักรกำลังถอยทัพ ชาวตะวันตกยัง เรียกตัวเองว่า “คริสตชน” เข้าวัดฟังเทศน์ในวันอาทิตย์ แต่ใน ค.ศ.ว. ที่ ๑๘ นักปราชญ์โดยมากถือว่า “มนุษย์ควรมีศีลธรรมไม่ใช่เพราะพระ คัมภีร์บังคับ แต่เพราะปัญญาชวนให้ทำความดี, ละความชั่ว

ใน ค.ศ.ว.ที่ ๑๙ พระคัมภีร์เก่า/ใหม่กลายเป็น “วิชาการรณคดี” ที่ ควรศึกษาแต่ไม่ต้องเชื่อ

ตลอดเวลาดังกล่าว ชาวตะวันตกเชื่อว่า Ijtihad ของเราจะสร้าง โลกที่ดีกว่า, โลกอันอุดม, โลกดั่งงามดั่งโลกพระศรีอาริย์ แต่แล้วต้องผิดหวัง

ถึง ค.ศ.ว.ที่ ๒๐ สงครามโลกครั้งที่ ๑ ฆาตกรรมชีวิตมนุษย์นับหมื่น นับล้านคน ถึงกลางศตวรรษสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฆาตกรรมชีวิตนับไม่ถ้วน อีก อย่าให้พูดถึงสงครามเกาหลี, สงครามอินโดจีน หรือการพังทลายของ โลก “สังคมนิยม” ซึ่งล้วนมีผลสิ้นคลอนความไว้วางใจในตัวของปัญญา ชนตะวันตกที่หวังดีต่อโลก

ในปัจจุบันปัญญาชนชาวตะวันตก (ที่หมดศรัทธาในศาสนาช้านาน แล้ว) กำลังหมดศรัทธาในตนเองและหมดศรัทธาในปัญญาหรือ Ijtihad ที่แต่ก่อนดูเป็นกุญแจแห่งอนาคตอันรุ่งโรจน์ และศิษย์ของตะวันตกใน ญี่ปุ่น, จีน, ุซาคเนย์, อินเดีย ฯลฯ ควรเริ่มสงสัยได้แล้ว